

ש"י עגנון: האדם החושב: ש"י עגנון על ספת הגרפולוג

Author(s): מיכל דורון

Source:

Moznaim /

מאזנים

Vol. No. 3 pp. 10-11 , (אב-אלול תשס"ט)

Published by: Hebrew Writers Association in Israel

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/23967271>

Accessed: 13-05-2018 09:02 UTC

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

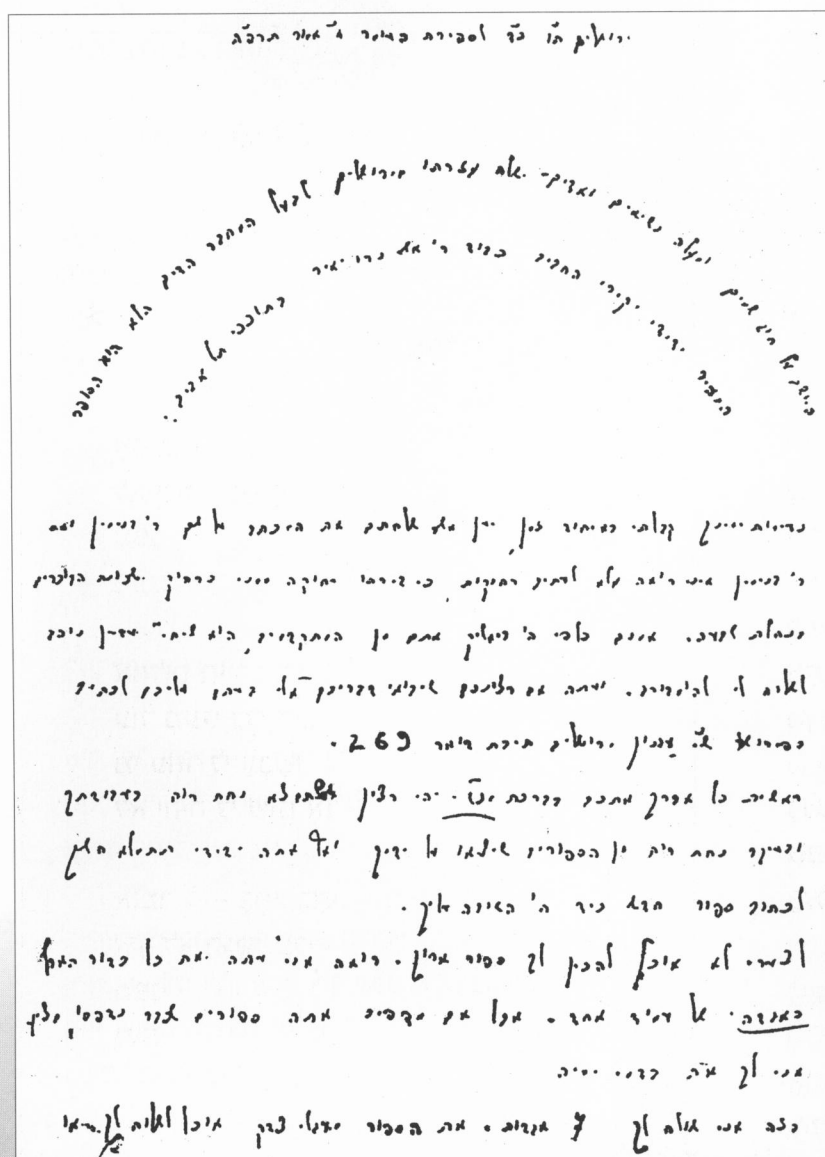
Hebrew Writers Association in Israel is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Moznaim* / מאזנים.

JSTOR

<http://www.jstor.org>

ש"י עגנון: האדם החושב

ש"י עגנון על ספת הגרפולוג

כתב ידו של ש"י עגנון

כתב ידו של עגנון זעיר ויש תחושה שנוקקים למיקרוסקופ כדי לקרוא בבהירות את האותיות. הלחץ של העט על הנייר חלש, הקו עדין, אוורירי ושברירי. תופעות גרפיות אלו מצביעות על גישה רוחנית וחשיבה פילוסופית, עם יכולת הפשטה רבה. מאחורי כתב היד ניצב אדם מופנם, שחש חוסר נוחות מול העולם הגשמי והעדיף תיאוריות על פני מגע עם אנשים.

האותיות הזעירות מעידות על תחושת נחיתות מול היקום. עגנון הכיר באפסיותו של האדם, במובן הפילוסופי הקיומי. על-פי כתב ידו נראה כי היה לו דימוי עצמי נמוך, והוא העדיף להתנתק מרגשותיו ולבטא את הפן השכלי שלו, המנתח והחושב.

עגנון בנה לו עולם של הגות, ראה בחיי היומיום מטרד והגיע למסקנות תבניות טהורות. דומה כאילו לא רצה "להתלכלך" בחיים האנושיים האפורים.

פרפור העט על הנייר והעיצוב הצר של האות מעידים על כושר התמצאות וערנות שכלית המופנים למישור העיוני בלבד, מתוך ציפייה למסעות אינסופיים במחשבות. נראה כי הסופר חש חוסר-אונים ובלבול כשהיה עליו להתמודד עם המציאות היומיומית ועם משימות שדרשו ממנו התמצאות מעשית.

דף הנייר אורגן בקפדנות רבה והאותיות הקטנות והצרות דרשו מהכותב צמצום ושליטה בתנועת הכתיבה. דבר זה מעיד על פרפקציוניזם ושליטה עצמית מופרזת, עד כדי החנקה של כל הבעה רגשית ספונטנית. האותיות החדות והזוויתיות מסמלות מרידות, נוקשות וביקורתיות רבה ביחס של הסופר לעצמו ולסביבה.

במקביל לסימנים הגרפיים המעידים על הערנות השכלית של עגנון, ניכרת בכתב היד גם נטייה להיצמד בנוקשות לעקרונות. נראה כי הסופר התבונן על העולם בצורה חשדנית ומבוקרת. בעזרת ראייתו החדה בחן את הסובבים אותו, חשף סתירות, אי-דיוקים וחוסר עקביות, והגיב בהתנשאות ובריחוק. ממרומי עולמו האידיאלי, ממגדל השן שבו התבצר, נראו לו מגוון ההתנהגויות האנושיות, הסכסוכים האישיים והוויכוחים החברתיים חסרי משמעות ובזבוז זמן משווע. הוא העדיף להתעמק בסיבתיות של העולם, ומצא לו קישורים רעיוניים מרתקים בעולמו הפנימי העשיר.

בהיותו טיפוס מופנם לא חש הסופר צורך לשתף את הסביבה במחשבותיו. הוא שאב הנאה מרובה מקריאה ומכתיבה, שהיו עבורו תחליף לחוויות חושיות, ובעזרת האינטואיציה המפותחת שלו יצר עולם רוחני משלו, עם מסגרת של כללים קבועים וברורים. בכתב היד אין שימת לב לצורת האות. עגנון לא השקיע כל מאמץ בצד הייצוגי, הוא התעלם מדעות של אחרים, וסביר להניח שהצטייר כאדם בעל הרגלים מוזרים, שלא התעניין בזולתו. החתימה שלו נראית כמו כל מילה אחרת בטקסט. דמיון מוחלט כזה מעיד על אותנטיות, תוך ויתור מוחלט על גינוני טקס המקובלים בחברה האנושית. ■

שירה

ענת קוריאל

לגיא

שִׁיר אֶהְבָּה

אַתָּה סוֹבֵב אֶת הַשָּׁמֶשׁ שְׁבִי
לְפִי טַעְמִי,
סִבְלָנוּתְךָ הִיא כּוֹכֵב בְּהִיר

בְּשִׁלּוּתְךָ הַתְּגַבֵּשָׁה בְּמַסְלֹל הָאֶרֶץ,
אַתָּה כְּמַעֵט לֹא מְשַׁפֵּעַ,
מִן הַתְּנוּדוֹת הָעוֹנֵתִיּוֹת.

כְּשֶׁאַתָּה רְחוּק,
גּוֹפִי מְשַׁדֵּר לְךָ
בְּגָלִים וְאוֹתוֹת

כְּשֶׁאֲנִי מִסְתַּגֵּרֶת בְּמַצָּפָה הַנָּשִׁי,
תְּנוּעָתְךָ לֹא מוֹבֵנֶת לִי,
אֶךְ אוֹרֶךְ נִשְׁאָר בְּהִיר
וְתַמִּיד חוֹזֵר לְמַסְלֹלוֹ.

שירה

נאוה סמל

אֲנִי בְּתוֹ
לֹא יִכּוֹלָה לְהֵגֵן
מִפְּנֵי
מוֹתוֹ.

אוֹזְלִים חִיּוֹ.
עוֹד מַעֵט בִּלְעָדָיו.
מִי עוֹזֵר לִי עֶכְשָׁו.
לֹא יִהְיֶה לִי שׁוֹם אֶב.

אוֹמֵר לִי – בְּתִי, בְּתִי
אֵיךְ לֹא הִגַּנְתְּ עָלַי
מִפְּנֵי
מוֹתִי.